



Арча район Советы
КАРАРЫ

« 31 » гыйнвар 2017 ел

№ 105

**Гражданнарың, оешмаларның һәм тарихи вакыйгаларның истәлеген
мәңгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә,
учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү, үзгәртү тәртибе турындагы
нигезләмәне раслау хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы уставы нигезендә, зур өлеш керткән һәм дәүләт, республика, муниципаль район һәм (яисә) ижтимагый мәнәсәбәтләр үсешенә унай йогынты ясаган күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар турында хәтерне саклап калу максатларында Арча район Советы карар чыгарды:

1. Муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү тәртибе турындагы нигезләмәне гражданнарың, оешмаларның һәм тарихи вакыйгаларның хәтерен мәңгеләштерү максатларында аларның исемнәрен үзгәртү (Кушымта) тәртибен расларга.

2. Арча муниципаль районы башкарма комитетына элеге карар кабул ителгән көннән ике ай эчендә түбәндәгеләрне гамәлгә ашырырга:

Арча муниципаль районы башкарма комитеты каршында күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турында материаллар карау буенча комиссия составын булдырырга һәм расларга;

Арча муниципаль районы башкарма комитеты каршындагы күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турында материалларны карау буенча комиссия турындагы Нигезләмәне эшләргә һәм расларга;

гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү турында гаризаларның (утенечнамәләрнен) формаларын эшләргә һәм расларга.

Арча муниципаль районының жирле үзидарә органнарына, муниципаль

предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү мәсьәләләрен хәл иткәндә, Арча муниципаль районны башкарма комитеты каршындагы атаклы гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындагы материалларны карау комиссиясе белән үзара хезмәттәшлекне оештырырга, гражданнарның, оешмаларның һәм тарихи вакыйгаларны мәңгеләштерү максатларында аларның исемнәрен үзгәртергә.

4. Оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, предприятиеләргә, учреждениеләргә, оешмаларга күренекле гражданнар исемнәрен бирү мәсьәләләрен хәл иткәндә, әлеге каарның 1 пункты белән расланган акт белән билгеләнгән критерийларга, хәтерләре мәңгеләштерелү күздә тотыла торган объектларны сайлау өлешендә муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр (оешмалар) өчен, шулай ук аларга күрсәтелгән исемнәрне бирү кагыйдәләренә таянып эш итүне тәкъдим итәргә.

5. «Татарстан Республикасы Арча муниципаль районның муниципаль учреждениеләре һәм муниципаль предприятиеләренә исемнәр бирү һәм үзгәртү тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында» Арча район Советының 17.09.2012 ел, № 152 каарының үз көчен югалткан дип танырга.

6. Әлеге каарны Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълumat порталында (PRAVO.TATARSTAN.RU) бастырып чыгарырга.

7. Әлеге каар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.

8. Муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү тәртибе турындагы нигезләмәләр, әлеге каарның 1 пункты белән расланган гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында аларның исемнәрен үзгәртү, шулай ук әлеге каарның 3, 4, 5,6 пунктлары Татарстан Республикасы хокукый мәгълumatының рәсми порталында (PRAVO.TARSTAN.RU) рәсми басылып чыккан көннән соң 60 көн узгач үз көченә керә.

9. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны Арча район Советының социаль мәсьәләләре буенча дайми комиссиягә йөкләргә.

Арча муниципаль районны башлыгы,
Арча район Советы рәисе



И.Г. Нуриев

**Муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр
биру тәртибе турында, гражданнарның, оешмаларның һәм тарихи
вакыйгаларның хәтерен мәнгеләштерү максатларында аларның
исемнәрен үзгәртү турында Нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр биру тәртибе, аларның исемнәрен гражданнарның, оешмаларның һәм тарихи вакыйгаларның хәтерен мәнгеләштерү максатларында үзгәрту (алга таба - Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр биру, аларны биру) тәртибе турында нигезләмә курсәтелгән затларның исемнәрен, муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) вакыйгаларны биру юлы белән гражданнарның, гражданнарның, оешмаларның һәм тарихи вакыйгаларны мәнгеләштерү кагыйдәләрен һәм тәртибен билгели.

1.2. Нигезләмә түбәндәге мәсьәләләрне җайга салмый:

¹ граждан законнары таләпләре нигезендә аларны төзегендә муниципаль предприятиеләргә исемнәр биру;

² атанның саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәнгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр биру;

³ күренекле галимнәрнең хәтерен мәнгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр биру;

Атаклы гражданнар, оешмалар, тарихи вакыйгалар исемнәре бирелүгә бәйле рәвештә муниципаль предприятие һәм учреждениеләр (оешмалар) биналарында мемориаль⁴ (истәлекле) такталар урнаштыру.

1.3. Сәяси репрессия корбаннары дип танылган затларның истәлеген мәнгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр биру мәсьәләләре нигезләмәсен җайга салгандা,

¹ Муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр биру, гражданнарның, оешмаларның һәм тарихи вакыйгаларның хәтерен мәнгеләштерү максатларында аларның исемнәрен үзгәрту гражданлық законнары нигезендә йә, граждан законнары нигезендә билгеләнгән оештыру-хокукий форманы, фирма исемен үзгәртмичә, аларның исеме белән беррәттән гамәлгә ашырыла.

² Курсәтелгән мәсьәләләр «Ватанның саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәнгеләштерү турында» 1993 елның 14 гыйнварындағы 4292-1 номерлы Россия Федерациясе Законы белән жайга салына.

³ Курсәтелгән мәсьәләләр Россия Фәннәр академиясе тарафыннан «Россия Фәннәр академиясе, дәүләт фәннәр академияләрен үзгәртеп оештыру һәм Россия Федерациясeneң аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2013 елның 27 сентябрендәге 253-ФЗ номерлы Федераль законның 7 статьясындағы 2 өлешенен 9 пункты нигезендә хәл итә.

⁴ Курсәтелгән мәсьәләләр муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр (оешмалар) биналарында мемориаль (истәлекле) такталар кую турында каар кабул ителгән очракта, аларга исем бирелүгә бәйле рәвештә «Татарстан Республикасында мемориаль такталар урнаштыру тәртибе турындағы нигезләмәне раслау хакында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2002 елның 1 апрелендәге 163 номерлы карары белән билгеләнгән тәртиптә хәл итә.

«Сәяси репрессияләр корбаннарын реабилитацияләү турында» 1991 елның 18 октябрендәге 1761-1 номерлы Россия Федерациясе Законы белән билгеләнгән нигезләмәләр исәпкә алына.

1.4. Муниципаль предприятиеләргә hәм учреждениеләргә исемнәр бирү дәүләт, республика, муниципаль район hәм (яисә) ижтимагый мөнәсәбәтләр үсешенә зур өлеш керткән hәм уңай йогынты ясаган күренекле гражданнар, оешмалар hәм тарихи вакыйгалар турында хәтерне саклап калу максатларында гамәлгә ашырыла.

1.5. Муниципаль предприятиеләргә hәм учреждениеләргә исемнәр бирелә:

дәүләтнең hәм (яисә) жәмғиятнең, Россия Федерациясенең hәм (яисә) Татарстан Республикасының үсешенә зур өлеш керткән күренекле дәүләт, сәяси hәм ижтимагый эшлеклеләр, башка гражданнар, оешмалар (тарихи вакыйгалар), бүтән гражданнар, оешмалар (тарихи вакыйгалар);

икътисад (шул исәптән сәнәгать, авыл хужалыгы, төзелеш, торак-коммуналь хужалык hәм башка өлкәләр), сәламәтлек саклау, мәдәният, спорт, сәнгат, мәгариф hәм мәгариф, социаль яклау, үсеп килүче буынны тәрбияләү, муниципаль берәмлектә хәйрия эшчәnlеге үсешенә зур өлеш керткән күренекле гражданнар;

муниципаль берәмлеккә, жирлеккә (торак пунктка) муниципаль берәмлек яисә аларның халкына составында башка файда китергән яисә муниципаль берәмлек алдында бүтән казанышлары булган күренекле гражданнар, үз эшчәnlекләре, казанышлары;

муниципаль берәмлектә туып-ускән, хезмәт, ижтимагый, hөнәри hәм башка эшчәnlек муниципаль берәмлектән читтә абруй казанган шәхесләрне;

муниципаль берәмлек үсешенә сизelerлек йогынты ясаган күренекле тарихи вакыйгалар;

муниципаль берәмлек үсешенә зур өлеш керткән, аның абруен күтәрүче күренекле оешмалар.

1.6. Муниципаль предприятиегә яисә оешмага исем бирү турындагы карап Арча муниципаль районаны башкарма комитеты карапы белән кабул ителә (алга таба - карап, башкарма комитет).

Муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә исем бирүдән баш тарту башкарма комитет карапы белән рәсмиләштерелә (алга таба - боерык).

1.7. Муниципаль предприятиеләргә hәм учреждениеләргә исемнәр бирү чараларын финанслау муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә исем бирү турында үтгәнч юллаган инициатор акчалары исәбеннән башкарыла.

1.8. Муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә исем бирү муниципаль берәмлектә мөһим вакыйга булып тора, шуңа бәйле рәвештә жирле үзидарә органнары вәкилләре hәм жәмәгатьчелек катнашында тантаналы шартларда чаралар оештырыла, матбуғатта (башка массакүләм мәгълүмат чаралары) яктыртыла.

1.9. Кабул ителгән караплар муниципаль берәмлек уставында караплан тәртиптә рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

2. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү кагыйдәләре

2.1. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү заманча рус әдәби теле нормаларын үтәп башкарылырга тиеш (татар телендә исемнәр биргәндә - татар әдәби теле нормалары);

2.2. Ике яисә берничә муниципаль предприятиегә яисә учреждениеләргә бер исем бирү рөхсәт ителми.

2.3. Ике яисә аннан да күбрәк муниципаль предприятиеләргә яисә учреждениеләргә элек бер үк затларның, оешмаларның һәм тарихи вакыйгаларның исемнәре бирелгән очракларда муниципаль предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең исемнәрен үзгәртү рөхсәт ителә, бу хужалык яисә башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруны қыенлаштыра, шулай ук аерым муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә элек бирелгән (тарихи) исемнәрне кире кайтару максатларында;

2.4. Нигезләмәнен 1.5 пунктында күрсәтелгән күренекле дәүләт һәм жәмәгать эшлеклеләренең, башка затларның исемнәре муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә күрсәтелгән затлар үлгәннән соң бирелә.

2.5. ⁵Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү турында карап кабул иткәндә Нигезләмәнен 1.5 пунктында күрсәтелгән затларның янын туганнарының фикере (алар булган очракта), муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә исем бирү юлы белән хәтернә мәңгеләштерү мөмкинлеге турындагы фикере исәпкә алына.

2.6. Вакыйганың яисә исемен мәңгеләштерергә тәкъдим ителә торган затның әһәмиятен объектив бәяләү максатларында предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү тубәндәгеләрдән алданрак гамәлгә ашырыла:

Исеме мәңгеләштерелә торган зат вафат булганнын соң 5 ел үткәч;

исеменә лаек булган вакыйгадан соң 10 ел узгач.

Әлеге пунктның беренче һәм икенче абзацларындагы нигезләмәләр Советлар Союзы Геройлары, Россия Федерациясе Геройлары, Социалистик Хәзмәт Геройлары, Россия Федерациясе хәзмәт Геройлары, Слава ордены белән бүләкләнгән граждандар, «Ватан алдындагы казанышлар өчен» ордены белән бүләкләнгән граждандар, «Татарстан Республикасы алдындагы казанышлар өчен» ордены белән бүләкләнгән граждандар исемнәрен бирү очракларына һәм учреждениеләргә кагылмый.

2.7. Муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә исемен бирү күздә тотылган гражданның туганнары күрсәтелгән исемне бирү инициативасы белән чыгыш ясый алмыйлар.

3. Караплар (курсәтмәләр) кабул иту тәртибе

⁵ Хәтерен мәңгеләштерү күздә тотылган затларның янын туганнарының күрсәтелгән фикерен исәпкә алу тәртибе турында Нигезләмәнен 3.5.5 пунктын кара.

3.1. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү инициаторлары булып дәүләт хакимияте органнары, муниципаль берәмлекнен жирле үзидарә органнары, предприятиеләр, учреждениеләрнең, оешмаларның һәм ижтимагый берләшмәләрнең хезмәт колективлары, шулай ук кимендә 10 кешедән торган гражданнарның инициатив төркемнәре (алга таба - инициаторлар) тора ала. Инициатив төркемдә катнашуучылар санының кимендә яртысы муниципаль берәмлек халкы булырга тиеш, аның составына Нигезләмәненең 2.7 пунктында курсәтелгән затлар керергә тиеш түгел.

3.2. Инициаторлар башкарма комитетка түбәндәге документларны тапшыралар:

1) инициатор турында белешмәләр булган гариза яисә үтенечнамә (юридик затлар өчен - юридик зат исеме, юридик адресы һәм контакт телефоны; физик затлар өчен - гражданнарның фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, яшәү урыны адресы, паспорт мәгълуматлары, контакт телефоннары), муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә тапшыруга бәйле чараларны финанслау чыганаклары турында исем һәм тәкъдимнәр бирелүне нигезләү белән;

2) вакыйганың дөреслеген яисә исемен мәңгеләштерүче затның (оешманың) казанышларын раслаучы архив яисә башка документларның күчмермәләрен;

3) муниципаль предприятие яисә исеме бирелә торган учреждение турында мәгълүмат булган документлар, шул исәптән:

гамәлдәге исеме, урнашу урыны (адресы), юридик адресы;

житәкченең фамилиясе, исеме, атасының исеме, элемтәсе;

предприятиенең (учреждениенең) күренекле зат, оешма яисә тарихи вакыйга исемен лаеклы бирүен раслый торган белешмәләр;

4) муниципаль предприятие (учреждение, оешма) житәкчесенең язма рәвештә (ирекле рәвештә) белдерелгән фикере, аңа исем бирү, килешү яисә инициатива белән килешмәү күздә тотыла;

5) муниципаль предприятиенең (оешманың) гамәлгә куючысы (милекчесе) вәкаләтле вәкиленең язма рәвештә (ирекле рәвештә) белдерелгән фикере, аңа исем, ризалык йә инициатива белән килешмәү турында исем бирү күздә тотыла.

3.3. Башкарма комитет кергән гаризаларны (үтенечнамәләрне) һәм күшүп бирелә торган материалларны теркүне һәм исәпкә алуны гамәлгә ашыра, курсәтелгән документларны теркәлгәннән соң 5 эш көне эчендә Арча муниципаль районы башкарма комитеты каршындагы күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындагы материалларны карау комиссиясенә (алга таба - Комиссия) жиберә.

3.4. Башкарма комитетка тулы булмаган документлар кергән очракта йә документлар Нигезләмәненең 3.2 пунктында билгеләнгән таләпләргә туры кильмәсә, курсәтелгән документлар, житешсезлекләрне бетерү тәкъдиме белән, инициаторларга кайтарыла. Инициатор курсәтелгән житешсезлекләрне бетергәннән соң гариза (үтенечнамә) белән кабат мөрәжәгать итәргә хокуклы.

Документлар шулай ук Нигезләмәнең 3.10 пунктындағы икенче абзацында караптап нигезләрдә инициаторга кире кайтарыла.

3.5. Комиссия башкарма комитет каршында төзелә.

3.5.1. Комиссия составы həm Комиссия эшчәнлеген регламентлаучы нигезләмә башкарма комитет тарафыннан расланы.

3.5.2. Комиссия составының кимендә өchtən берен вазыфай затлар, жирле үзидарә органнары хезмәткәрләре яисә хезмәткәрләре булмаган җәмәгатьчелек вәкилләре төзөргә тиеш.

3.5.3. Комиссия утырышлары эшendə инициаторлар (инициаторлар вәкилләре) катнашу мөмкинлеге тәэмин итelerгә тиеш.

3.5.4. Комиссиянең беренче утырыши башкарма комитеттә гариза (үтенечнамә) теркәлгән көннән алыш 10 эш көненнән дә соңга калмыйча уздырыла. Комиссиянең йомгаклау утырыши башкарма комитеттә гаризаны (үтенечнамәне) теркәлгән көннән алыш 25 календарь көннән дә соңга калмыйча уздырыла. Йомгаклау карапы Комиссиянең беренче утырыши барышында кабул итelerгә мөмkin. Кворумны тәэмин итү йомгаклау карапы кабул итөлө торган утырышта таләп ителә.

3.5.5. Кирәк була калса, Комиссия башкарма комитет әгъзаларына яисә бүлекчәләренә оештыру, тикшерү яисә башка кирәkle чараптар үtkәru турында, шул исәптән Нигезләмәнең 1.5 пунктында күрсәтелгән ябын туганнарының фикерен исәпкә алу максатларында, аларның хәтерен, муниципаль предприятиегә яки Нигезләмәнең 2.5 пунктында караптап учреждениегә, Нигезләмәнең 3.5.1 пункты нигезендә расланган тәртиптә, аларның хәтерен мәнгеләштерү мөмкинлеге турында күрсәтмә бирә.

⁶3.5.6. Муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә исем бирү аеруча ижтимагый әһәмияткә ия булган очракта, Комиссия муниципаль берәмlek башлыгына муниципаль берәмlek халкының законнарда караптап рәвешләрдә җәмәгатьчелек фикерен өйрәнү чараптарын үtkәru турында тәкъдим кертергә мөмкин.

3.5.7. Кергән документларны карау нәтижәләре буенча Комиссия, барлык булган материалларны да күшүп, Комиссиянең йомгаклау утырыши узган көннән соң 3 эш көненнән дә соңга калмыйча, башкарма комитет аппаратына тапшырыла торган бәяләмәләрне рәсмиләштерә.

Караплар (боерыклар) чыгарылганда, Комиссия бәяләмәләре исәпкә алышырга тиеш. Комиссия бәяләмәсендәге нәтижәләр караплар (күрсәтмәләр) чыгарганда мәжбүри булмый.

3.6. Комиссия муниципаль предприятиегә яки учреждениегә исем бирү мөмкинлеге турында карап кабул иткәn очракта, карап проекты әзерләнә, ул башкарма комитет аппаратына күшүмтә белән тапшырыла:

анлатма языу;

Комиссия бәяләмәсе;

Комиссия утырыши беркетмәсеннән өзөмтәләр;

⁶ Мәсәлән, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 31 статьясында караптап гражданнардан сораштыру үtkәru юлы белән.

Нигезләмәнең 3.2 пунктында күрсәтелгән документлар.

3.7. Комиссия муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә исем бирү өчен нигезләр булмаган həm шул ук вакытта инициаторның башкарма комитет аппаратына каршы килүе турында карап кабул иткән очракта, Комиссия бәяләмәсе белән карап проекты карава.

3.8. Муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә исем бирү өчен нигезләр булмау турында Комиссия карапы белән инициаторлар килемешмәгән очракта, башкарма комитет аппаратына Нигезләмәнең 3.6, 3.7 пунктларында күрсәтелгән документлар, инициаторның язма рәвештә (ирекле формада) каршы төшүләре белән тапшырыла.

3.9. Карап (боерык) башкарма комитеттә гаризаны (үтенечнамәне) теркәгән көннән алыш 30 календарь көннән артмаган срокта кабул ителә (имзалана).

⁷ Нигезләмәнең 3.5.6 пунктында караплар үткәру турында карап кабул ителгән очракта, күрсәтелгән срок 15 календарь көнгө озайтылырга мөмкин.

3.10. Карап кабул ителгән очракта башкарма комитет 3 эш көне эчендә карап кабул ителгән карап турында хәбәрнамә жибәрә.

Шул ук мәсьәлә буенча инициатор кабат гариза (үтенечнамә) белән башкарма комитетка 5 елдан да иртәрәк мәрәжәгать итәргә хокуклы түгел.

4. Бирү турында муниципаль хокукый актларны гамәлгә ашыру
муниципаль предприятиеләргә həm учреждениеләргә исемнәр. Бәхәсләрне
жицеләйту
həm хокук куллану практикасында барлыкка килә торган каршылыклар

4.1. Муниципаль предприятиеләргә həm учреждениеләргә исемнәр бирү чараларына чыгымнар, Нигезләмәнең 1.7 пунктында билгеләнгән таләпләрне исәпкә алыш, муниципаль берәмлек, юридик затлар, оешмалар həm башка, законнар белән тыелмаган чыганаклар бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

4.2. Нигезләмәне үтәгәндә барлыкка килергә мөмкин бәхәсләр həm каршылыклар сойләшүләр юлы белән яисә законда билгеләнгән тәртиптә хәл ителә.

⁷ Халык фикерен «Россия Федерациисенә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 31 статьясында караплар гражданнардан сораштыру үткәру юлы белән билгеләгендә, күрсәтелгән 15 көнлек срокка хокук куллану актын кабул итү срогын озайту, кагыйдә буларак, муниципаль берәмлекнән вәкиллекле органының чираттан тыш утырышын уздырганда мөмкин. Әлеге шартларны исәпкә алыш, муниципаль норматив хокукый актта вәкиллекле орган эше вакытында хокук куллану актын кабул итү вакытын штат режимында озайту мөмкинлеге каралырга мөмкин.